

**UCHWAŁA NR XXXIX/347/22
RADY MIEJSKIEJ W ŁOBŻENICY**

z dnia 29 marca 2022 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022- 2025**

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r., poz.559 z późn. zm.), art.4¹ ust.2 i ust.5 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r., poz. 1119 z późn. zm.) i art.6. ust.2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2021 r., poz. 1249)

Rada Miejska w Łobżenicy uchwala co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do realizacji na terenie Gminy Łobżenica na lata 2022-2025 , który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Łobżenicy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 kwietnia 2022 roku.

PRZEWODNICZĄCY
RADY

Antoni Kapeja

Załącznik do uchwały Nr XXXIX/347/22
Rady Miejskiej w Łobżenicy
z dnia 29 marca 2022 r.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
DLA GMINY ŁOBŻENICA
NA LATA 2022-2025**

ŁOBŻENICA 2022

Spis treści

Wprowadzenie

- I. Diagnoza sytuacji lokalnej w zakresie problemów związanych z używaniem alkoholu przez mieszkańców Gminy Łobżenica.
- II. Problemy wyłonione z diagnozy oraz cele możliwe do osiągnięcia.
- III. Zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Łobżenica na lata 2022-2025.
- IV. Zasoby Gminy Łobżenica niezbędne w realizacji zadań Programu.
- V. Koordynowanie zadań Programu.
- VI. Finansowanie zadań Programu.
- VII. Monitoring i ewaluacja zadań Programu.
- VIII. Materiały źródłowe.

Wprowadzenie

Podstawy prawne działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień w Polsce określają: ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 poz. 1119 i 2469), ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r., poz. 2050, z 2021 r. poz. 2469), ustawa z 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 2469) oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz. U. z 2021 r. poz. 642). Ustawy i rozporządzenie przywołane wyżej określają kierunki polityki państwa wobec alkoholu, narkotyków oraz uzależnień behawioralnych i regulują zagadnienia dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z tymi substancjami oraz uzależnieniami behawioralnymi i wskazują zadania i podmioty odpowiedzialne za ich realizację, a także określają źródła finansowania tych zadań przez samorzady gminne.

Zadania na rzecz ograniczania stosowania substancji psychoaktywnych, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych (tzw. "dopalaczy") oraz ograniczania zachowań związanych z uzależnieniem behawioralnych zawierają ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii oraz Narodowy Program Zdrowia w celu operacyjnym 2: „Profilaktyka uzależnień” - Zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom. Zarówno ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi jak i Narodowy Program Zdrowia wymieniają **ograniczenie dostępności alkoholu jako strategiczne zadanie samorządów gminnych w zakresie przeciwdziałania problemom alkoholowym. Alkohol jest legalną substancją psychoaktywną i we wszystkich krajach europejskich jest traktowany jako towar szczególnie, tym samym nie podlega regułom wolnego rynku i handel nim jest reglamentowany. W Polsce za realizację polityki ograniczającej dostępność alkoholu odpowiedzialny jest samorząd gminny.** Reglamentację alkoholu rozpoczyna rada gminy poprzez podjęcie uchwał określających liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i ograniczenia godzin nocnej ich sprzedaży na wynos.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii lata 2022-2025 jest elementem Strategii Rozwiązywania

Problemów Społecznych Gminy Łobżenica na lata 2021-2028¹. Jest też odpowiedzią na występujące w społeczności lokalnej problemy związane z piciem alkoholu i używaniem substancji psychoaktywnych oraz uzależnieniami behawioralnymi. Gminny program party jest na analizie problemów, wynikających z diagnozy i potrzeb związanych z ich niwelowaniem oraz uwzględnia zasoby i środki, którymi Gmina dysponuje. **Z art. 12. 7. ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wynika, że maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, usytuowanie miejsc sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych uwzględniają postanowienia gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.**

Akty prawne regulujące kwestie konstruowania, finansowania i realizacji działań z przedmiotowego zakresu:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119, 2469);
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050);
3. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2021 r. poz.1956);
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249);
5. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 ze zm.);
6. Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2021 r. poz. 711 ze zm.);
7. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 176);
8. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305, ze zm.);
9. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 ze zm.);
10. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1285 ze zm.);

¹ *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łobżenica na lata 2021-2028.*

11. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 ze zm.);
12. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 685);
13. Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2022 r. poz. 24);
14. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 – 2025 (Dz. U. z 2021 r. poz. 642).
15. Ustawa z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2020 r. poz.821, ze zm.)

I. Diagnoza sytuacji lokalnej w zakresie problemów związanych z używaniem alkoholu przez mieszkańców Miasta i Gminy Łobzenica

1. Ludność Gminy w poszczególnych latach.

	2019	2020	2021
Liczba mieszkańców ogółem	9536	9460	9429

2. Uchwały i zarządzenia dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Sprzedaż napojów alkoholowych wymaga uzyskania zezwolenia, które wydaje Burmistrz Łobzenicy. W wyniku nowelizacji ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w styczniu 2018 r. samorządy gminne zobowiązane zostały do podjęcia uchwał określających maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych w miejscu i poza miejscem sprzedaży. Uchwałą Nr XLVI/381/18 Rady Miejskiej w Łobzenicy z dnia 22 czerwca 2018 r., została ustalona maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasady usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Gminy Łobzenica.

Wobec powyższego, maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wynosi:

- 1) do 4,5% alkoholu i piwa: 47
- 2) powyżej 4,5% alkoholu do 18% (z wyjątkiem piwa): 35
- 3) powyżej 18% alkoholu: 37

Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Łobżenica, przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży wynosi: 16.

Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Łobżenica, przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży wynosi: 103.

W jednym punkcie sprzedaży może być prowadzona sprzedaż jednego lub kilka rodzajów napojów alkoholowych (A, B, C).

W celu zdiagnozowania dostępności napojów alkoholowych w Gminie Łobżenica, do opracowania przyjęto wskaźniki wyznaczające tę dostępność, w przedziale lat 2019-2021. Są to: liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż alkoholu, liczba zezwoleń niewykorzystanych (wolnych), kwota pozyskanych środków z tytułu wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, wykazanych w składanych do 31 stycznia każdego roku przez przedsiębiorców oświadczeniach, statystyczna kwota, która przypada rocznie na zakup alkoholu przez każdego mieszkańca Gminy, liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych, liczba mieszkańców przypadających na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych. Dane obrazują poniższe tabele.

Rok	2019	2020	2021
Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych określona uchwałami Rady Miejskiej	119	119	119
Liczba zezwoleń wydanych przedsiębiorcom ogółem	85	98	90
Limit zezwoleń niewykorzystanych	34	21	29

Tabela 4. Opracowanie własne.

Dane umieszczone w tabelach pokazują nam stosunek wykorzystanych zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych w stosunku do limitu ustalonego przez Radę Miejską w Łobżenicy. W Gminie Łobżenica pozostaje bardzo duży limit niewykorzystanych zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych, co świadczy o dużej dostępności alkoholu.

Światowa Organizacja Zdrowia w raporcie dotyczącym państw Unii Europejskiej przedstawia swoje rekomendacje do sposobów niwelowania problemów alkoholowych. Wynika z nich, że „Dostępność alkoholu ma wpływ na wielkość konsumpcji, a ta z kolei ma wpływ na rozpowszechnienie problemów. Wzrost liczby punktów sprzedaży, przedłużenie godzin otwarcia, samoobsługa prowadzą do wzrostu konsumpcji, natomiast ograniczenie

dostępności – do jej spadku¹⁾). W uzasadnieniu podaje między innymi, że istotne w tych działaniach są również: kontrola sprzedaży i podawania napojów alkoholowych przez przedsiębiorców nimi handlujących, zwłaszcza w trosce o dzieci i młodzież.

Tabela poniżej pokazuje ilu mieszkańców Gminy Łobzenica przypada na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych.

	2019	2020	2021
liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie Łobzenica przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży i w miejscu sprzedaży	33	38	31
liczba osób przypadająca na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych (na wszystkich mieszkańcach Gminy - 9460)	289	249	304

Tabela 5. Opracowanie własne.

Uchwałą nr XLVI/382/18 Rady Miejskiej w Łobzenicy z dnia 22 czerwca 2018 r., ograniczono w godzinach nocnych sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży na terenie Gminy Łobzenica. Zakaz dotyczy pory nocnej w godzinach od 24⁰⁰ do godziny. 6⁰⁰.

Zgodnie z uchwałą przyjętą przez Radę Miejską w czerwcu 2018 roku miejsca sprzedaży i podawania napojów alkoholowych nie mogą być usytuowane w odległości mniejszej niż 50 metrów od: szkół, innych placówek oświatowo-wychowawczych, do których stosuje się przepisy ustawy o systemie oświaty i obiektów kultu religijnego.

3. Rynek napojów alkoholowych w Gminie Łobzenica.

Wartość alkoholu sprzedanego w placówkach na terenie gminy na podstawie oświadczeń złożonych przez przedsiębiorców wyniosła:

Rok	2019	2020	2021
Wartość sprzedanego alkoholu	6 779 416,65 zł	6 876 906,50 zł	7 565 654,70 zł
Liczba mieszkańców Gminy	9536	9460	9429
Wartość sprzedanego alkoholu w przeliczeniu na każdego mieszkańca Gminy (9536 mieszk.)	710,93 zł	726,95 zł	802,40 zł

¹⁾J. Moskalewicz, J. Sierosławski, K. Dąbrowska, Dostępność fizyczna alkoholu a szkody zdrowotne, „Alkoholizm i Narkomania”, tom 18, nr 4/2005.

Z danych przedstawionych w tabeli wynika, że z roku na rok wartość sprzedanego alkoholu na jednego mieszkańca stale rośnie. Wynika to z kwoty na jaką sprzedano w danym roku napojów alkoholowych na terenie gminy.

4. Szkoły, przedszkola i inne placówki oświatowe.

Na terenie Gminy Łobżenica funkcjonują 4 szkoły podstawowe. W ramach realizacji gminnego programu corocznie realizowane są warsztaty z zakresu profilaktyki uniwersalnej. W roku 2020 i 2021 zrealizowany został program profilaktyczny Elementarz, czyli program siedmiu kroków dla uczniów klas VIII poniższych szkół. W ramach tego programu odbyły się warsztaty przygotowujące realizatorów programu do pracy z uczniami oraz z rodzicami dzieci uczestniczących w programie. Program ten obejmował również profilaktykę z zakresu narkomanii. Dodatkowa każda ze szkół według zapotrzebowania realizowała warsztaty profilaktyczne. Warsztaty te były finansowane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki.

Rok	2019	2020	2021
SP Dźwierzno Małe	142	142	133
SP Wiktorówko	136	137	138
SP Fanianowo	88	88	83
SP Łobżenica	423	442	426
Ogółem liczba uczniów	789	809	780

Tabela 7. Dane w Raportu o stanie gminy Łobżenica za rok 2020

5. Placówka Wsparcia Dziennego oraz świetlice socjoterapeutyczne dla dzieci.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na terenie Gminy Łobżenicy prowadzone są świetlice. W ramach gminnego programu profilaktyki finansowana jest działalność Placówki Wsparcia Dziennego w Łobżenicy i świetlic socjoterapeutycznych w Dębnie, Liszkowie, gdzie realizowane są zajęcia z zakresu profilaktyki, zajęcia sportowe w zakresie organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży, stanowiące alternatywę wobec używania napojów alkoholowych i innych substancji psychoaktywnych oraz dożywianie dzieci. Działalnością objęte jest 90 dzieci z terenu Gminy Łobżenica. Prowadzenie świetlic socjoterapeutycznych i Placówki Wsparcia Dziennego jest najbardziej kosztownym zadaniem w Programie. Wysokie koszty generują koszty osobowe i eksploatacyjne. W związku z termomodernizacją budynku Centrum Profilaktyki i Aktywności Społecznej działalność

Placówki Wsparcia Dziennego została zawieszona. Świetlice socjoterapeutyczne funkcjonowały dostosowując się do obostrzeń ze względu na pandemię.

Świetlice na terenie gminy funkcjonują już prawie od 20 lat, cieszą się dużym zainteresowaniem dzieci i ich rodziców. Uczestnikami zajęć są głównie dzieci z rodzin dysfunkcyjnych. Dysfunkcje dotyczą problemów alkoholowych w rodzinie, problemów wychowawczych, w nauce, niedostosowania społecznego, drugoroczności. Kwalifikacją dzieci zajmuje ośrodek pomocy społecznej i placówki oświatowe.

Rok	2019	2020	2021
Placówka Wsparcia Dziennego w Łobżeniczy świetlica socjoterapeutyczna w Dębnie i Liszkowie (w każdej placówce 30 miejsc)	90	90	90
Ilość dzieci uczestniczących w zajęciach	86	43	54
W tym z rodzin z problemem alkoholowym	13	11	14

Tabela 8.. Opracowanie własne.

6. Punkt konsultacyjny ds. uzależnień i przemocy.

Punkt konsultacyjny działający w Gminnym Centrum Profilaktyki i Aktywności Społecznej został przeniesiony do Gminnego Centrum Kultury. Czynny jest codziennie od poniedziałku do piątku w godzinach pracy Gminnego Centrum Kultury. Rozmowy prowadzone są z osobami uzależnionymi, członkami ich rodzin, dotyczą one problemu nadużywania alkoholu i przemocy w rodzinie. W Punkcie Konsultacyjnym zapewnione są konsultacje z zakresu specjalistycznego poradnictwa i informacje dotyczące placówek leczenia zamkniętego i poradni zdrowia psychicznego.

W punkcie konsultacyjnym prowadzone są dodatkowo konsultacje dla osób uzależnionych i współuzależnionych. Konsultacje prowadzi specjalista terapii uzależnień. Spotkania odbywają się dwa razy w miesiącu. Uruchomienie konsultacji nastąpiło na skutek potrzeb środowiska lokalnego, kuratorów i asystentów rodziny.

Często obok problemu nadużywania alkoholu rodzinie występuje przemoc w rodzinie (fizyczna, psychiczna, ekonomiczna). Sprawcami przemocy najczęściej są osoby nadużywające alkoholu, w stosunku do których toczy się postępowanie w sprawie zmotywowania do podjęcia leczenia. Procedura sądowego zobowiązania do leczenia odwykowego często wszczynana jest na wniosek pracownika socjalnego bądź asystenta rodziny.

Zadania punktu konsultacyjnego:

- motywowanie zarówno osób uzależnionych jak i członków ich rodzin do podjęcia terapii w placówkach leczenia uzależnień
- kierowanie do leczenia specjalistycznego oraz do skorzystania z pomocy grup samopomocowych,
- motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nieuzależnionych, do zmiany szkodliwego wzoru picia,
- udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym (np. przez rozmowy podtrzymujące w trzeźwieniu – stwierdza się potrzebę uruchomienia przy punkcie konsultacyjnym grupy wsparcia dla osób po zakończonym leczeniu w placówce leczenia uzależnienia od alkoholu),
- rozpoznanie zjawiska przemocy domowej, udzielenie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy,
- inicjowanie interwencji w przypadku przemocy domowej,
- gromadzenie i przekazywanie klientom Punktu aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu Gminy, które powinny być włączone w systemową pomoc dla rodziny. Z konsultacji w roku 2021 skorzystało 12 osób

7. Ośrodek Pomocy Społecznej

Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łobżenicy pracuje z rodzinami, w których występuje problem nadużywania alkoholu. Dokładne dane co do ilości tych rodzin nie są zgodne ze stanem faktycznym, ponieważ problem alkoholizmu w rodzinach jest często negowany, lekceważony i uważany jest za chorobę wstydlivą. W związku z tym wiele rodzin ukrywa swój problem. Taki stan rzeczy nie obrazuje faktycznego stanu zagrożenia naszego społeczeństwa, jakie powoduje uzależnienie od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych. Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych najczęściej spowodowana jest nadużywaniem alkoholu. Efektem nadużywania alkoholu jest przemoc w rodzinie, zaniedbywanie obowiązków przez rodziców, bezrobocie. Rodziny wymagające wsparcia objęte są pomocą asystenta rodziny i psychologa.

Osoby uzależnione otrzymują pomoc w naturze w formie gorącego posiłku oraz pomoc w formie żywności, odzieży, bielizny osobistej, obuwia, sprzętu gospodarstwa domowego. Dzieci rodziców nadużywających alkoholu korzystają z obiadów w stołówkach szkolnych oraz

uczestniczą w zajęciach w świetlicach socjoterapeutycznych. W 2021 roku 503 rodziny skorzystało z pomocy w formie świadczenia rodzinnego, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w swoich strukturach prowadzi Placówkę Wsparcia Dziennego i świetlice socjoterapeutyczne.

Rok	2019 Liczba rodzin	2020 Liczba rodzin	2021 Liczba rodzin
Świadczenia rodzinne	593	527	505
Fundusz alimentacyjny	35	39	28
Świadczenie 500+	872	1620	903
Świadczenie Dobry Start	775	1222	ZUS
Karta Dużej Rodziny	536	115	90
Świadczenia pomocy społecznej % ogólnej liczby mieszkańców	5,14%	4,44%	4,59%
Pomoc żywnościowa	1050	961	900

Tabela 9. Dane z Raportu o stanie Gminy Łobżenica za rok 2019 i za rok 2020

8. Zespół Interdyscyplinarny ds. przemocy w rodzinie

Rok	2019	2020	2021
Liczba nowych NK	14	20	13
w tym liczba NK w rodzinie z problemem alkoholowym	12	14	10

Tabela 10.. Opracowanie własne . Dane z MGOPS Łobżenica.

Wzrost liczby wszczętych procedur Niebieskich Kart spowodowany jest sytuacją pandemiczną w kraju. Częste lockdowny, kwarantanny i obostrzenia w dużym stopniu miały negatywny wpływ na relacje rodzinne i często doprowadzało to do agresji i przemocy. Taki wzrost odnotowany został w całym kraju w roku 2020.

9. Posterunek Policji w Łobżenicy

Informacja na temat zagrożeń związanych z nadużywaniem alkoholu oraz narkomanii wg danych Posterunku Policji w Łobżenicy. Poniższe tabele zawierają dane z roku 2019 i 2020.

L.p.	Rodzaj działania	2019	2020
1.	Postępowania związane z przestępczością Narkotykową	6	9
2.	Interwencje publiczne ogółem	378	451
3.	Interwencje domowe ogółem	47	54
4.	Wnioski o leczenie alkoholowe	13	15
5.	Osoby umieszczone w Ośrodku Profilaktyki w Pile (izba wytrzeźwień)	39	40

Tabela 11. Dane z Posterunku Policji w Łobżenicy.

Zestawione dane z ostatnich dwóch lat obrazują wzrost interwencji publicznych i domowych. Interwencje domowe przekładają się na wzrost wniosków składanych do GKRPA o wszczęcie procedury sądowego zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego. W wyniku interwencji domowych również często wszczynana jest procedura Niebieskiej Karty. Dane dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie uzyskane z MGOPS Łobżenica pokazują również wzrost z roku na rok liczby procedur Niebieskiej Karty. Wpływ na stosowanie przemocy w rodzinie może mieć i ma nadużywanie alkoholu. Wielu sprawców przemocy, w chwili popełnienia czynu jest pod wpływem alkoholu. Alkohol osłabia kontrolę nad zachowaniem i zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności oraz niepowodzenia życiowe.

10. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zarządzeniem Nr 0050.43.2017 Burmistrza Łobżenicy z dnia 19 kwietnia 2017 roku zmieniony został skład osobowy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Komisja pracuje w zespołach roboczych do spraw procedury leczenia odwykowego, opiniowania wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

Obecnie Komisja liczy 8 osób, do jej głównych zadań należą:

Zadania	2019	2020	2021
Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu wobec osób uzależnionych od alkoholu, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - liczba przyjętych wniosków, 17 - liczba osób zmotywowanych do podjęcia leczenia dobrowolnego, 4 - liczba osób, które zostały skierowane na badanie przez biegłych, 2 - liczba wniosków skierowanych do sądu, 2 - liczba zakończonych procedur, 3 - w trakcie realizacji procedury, 8 	26	21	5
Realizowanie działań kontrolnych w stosunku do podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - liczba zaplanowanych kontroli, 8 - liczba przeprowadzonych kontroli, 8 	32	38	38
Opiniowanie wniosków przedsiębiorców ubiegających się o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - liczba zaopiniowanych wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, 6 	12	12	12
Udział członków komisji w pracach grup roboczych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	14 grup	19 grup	16 grup

II. Problemy wyłonione z analizy badań oraz cele możliwe do osiągnięcia.

W Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii wyodrębnione są problemy jakie występują na terenie Gminy Łobżenica i działania, które pozwolą na ich zmniejszenie lub wyeliminowanie. Poniższa tabela przedstawia cele możliwe do osiągnięcia w ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i rozwiązywania problemów Alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii dla Gminy Łobżenica na lata 2022-2025.

Problemy wynikające z diagnozy	Cele możliwe do osiągnięcia
Duża dostępności alkoholu w Gminie poprzez:	<u>Cel główny:</u> ograniczenie dostępności alkoholu w Gminie poprzez:

	<p><u>Cele szczegółowe:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - obniżenie liczby zezwoleń <u>niewykorzystanych</u> przez przedsiębiorców - zwiększenie odległości punktów sprzedaży napojów alkoholowych od obiektów chronionych - ograniczenie godzin nocnej sprzedaży napojów alkoholowych w placówkach detalicznych od godz. 22.00. (sklepy, w tym na stacjach paliw).
Duży procent osób dorosłych pije alkohol w sposób ryzykowny.	<p><u>Cel główny:</u> Ograniczenie liczby osób dorosłych pijących alkohol w sposób ryzykowny.</p> <p><u>Cel szczegółowy:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zapewnienie odpowiedniej liczby programów dla osób dorosłych pijących alkohol w sposób ryzykowny. - zapewnienie edukacji w zakresie szkodliwości spowodowanych piciem alkoholu przez kobiety w ciąży - FASD
Znaczące spożycie alkoholu przez dzieci i młodzież.	<p><u>Cel główny:</u> Ograniczenie picia alkoholu, w tym opóźnienie wieku inicjacji alkoholowej.</p> <p><u>Cel szczegółowy:</u> Zapewnienie udziału w programach z zakresu profilaktyki uniwersalnej.</p>
Rodzice podchodzą liberalnie do picia alkoholu przez ich dzieci.	<p><u>Cel główny:</u> Ograniczenie liberalnego podejścia rodziców do picia alkoholu przez ich dzieci.</p> <p><u>Cel szczegółowy:</u> - Zapewnienie możliwości udziału rodziców w warsztatach w zakresie używania alkoholu, w tym utrzymania abstynencji przez ich dzieci.</p>
Szkody zdrowotne i rozwojowe u dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.	<p><u>Cel główny:</u> Ograniczenie szkód zdrowotnych i rozwojowych u dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.</p> <p><u>Cele szczegółowe:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zwiększenie dostępności pomocy psychologicznej i socjoterapeutycznej u dzieci z rodzin z problemem alkoholowym. - Zwiększenie kompetencji nauczycieli w zakresie rozpoznawania dzieci z rodzin z problemem alkoholowym. - zdobycie lub zwiększenie kompetencji nauczycieli w zakresie pracy z dzieckiem z rodziny z problemem alkoholowym. - poprawa relacji między rodzicami /opiekunami a dzieckiem.
Przemoc rówieśnicza wśród uczniów.	<p><u>Cel główny:</u> Ograniczenie zachowań uczniów w zakresie przemocy rówieśniczej.</p> <p><u>Cel szczegółowy:</u> - Zapewnienie możliwości udziału w programie w zakresie przeciwdziałania przemocy rówieśniczej.</p>
Przemoc domowa.	<p><u>Cel główny:</u></p>

	Ograniczenie występowania zjawiska przemocy domowej <u>Cel szczegółowy:</u> - zapewnienie pomocy i wsparcia ofiarom przemocy domowej.
--	---

ANALIZA SWOT

Bardzo użyteczną metodą przy określaniu priorytetów działań w pracach nad Gminnym programem jest analiza SWOT, która posłużyła do oceny zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych czynników wpływających na realizację zaplanowanych zadań.

Mocne strony	Słabe strony
Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminna Komisja Rozwiązania Problemów Alkoholowych Punkt Informacyjno-Konsultacyjny Zespół interdyscyplinarny Współpraca z policją, kuratorami, sądem, prokuraturą, placówkami oświatowymi Działalność MGOPS Grupy wsparcia dla osób z problemem alkoholowym	Wzrost liczby uzależnień Uzależnienia łączone, nowe środki psychoaktywne Niski status ekonomiczny mieszkańców Gminy Brak zatrudnienia Brak poczucia bezpieczeństwa Przyzwolenie społeczne na picie alkoholu
Szanse	Zagrożenie
Rozwój grup wsparcia dla osób z problemem alkoholowym Współpraca Instytucji i osób zajmujących się uzależnieniami Promocja zdrowego stylu życia Promowanie postawy prozdrowotnej u ludzi młodych	Brak zrozumienia istoty uzależnienia w społeczeństwie Brak rozwiązań prawnych w pomocy osobom uzależnionym Marginalizacja osób uzależnionych Roszczeniowa postawa społeczna

III. Zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Łobżenica na lata 2022-2025.

1. Zadania w zakresie ograniczania dostępności alkoholu

W wykazie zadań Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025, znajdują się zadania regulacyjne dostępność alkoholu, w części: Uzależnienie od alkoholu p. 4 „Zmniejszanie dostępności fizycznej i ekonomicznej alkoholu”. Są to wskazania dla samorządów gminnych w zakresie zmniejszania dostępności fizycznej, które stanowią obowiązek wynikający również z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Badania ostatnich dziesięcioleci przyniosły wiele wyników dokumentujących silną zależność między poziomem konsumpcji alkoholu, a wieloma problemami zdrowia i porządku publicznego. Alkohol powoduje wiele komplikacji zdrowotnych, takich jak zaburzenia psychiczne i behawioralne związane z alkoholem, nowotwory, zatrucia, alkoholową marskość wątroby, choroby serca i inne groźne choroby. Konsumpcja alkoholu związana jest również z zakłóceniami porządku publicznego i przemocą w rodzinie. Jest wiele badań, które pokazują, że dostępność alkoholu ma kluczowe znaczenie dla wielkości konsumpcji. Wzrost liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych, przedłużenie godzin ich otwarcia, samoobsługa, prowadzą do wzrostu konsumpcji, natomiast ograniczenie dostępności – do jej spadku². Dostępność ma więc wpływ na wielkość konsumpcji, a ta z kolei na rozpowszechnienie problemów społecznych.

Z analizy danych zebranych na potrzeby konstruowania niniejszego Programu wynika, że dostępność alkoholu w gminie Łobżenica jest duża. Powołując się na zapis art. 12. ust.7 ustawy cytuję: „**Maksymalna liczba zezwoleń, o której mowa w ust. 1, usytuowanie miejsc sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych oraz godziny sprzedaży napojów alkoholowych uwzględniają postanowienia gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych**”.

LP	Sugerowane działania w zakresie ograniczenia dostępności alkoholu w Gminie Łobżenica
1	Obniżenie liczby uchwalonych zezwoleń do liczby wydanych (udzielonych) przedsiębiorcom.
2	Obniżenie liczby osób przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych
3	Ograniczenie nocnych godzin sprzedaży napojów alkoholowych w sklepach, w tym na stacjach paliw od 20:00 do 6:00.

² J. Moskalewicz, J. Sierosławski, K. Dąbrowska, *Dostępność fizyczna alkoholu a szkody zdrowotne, „Alkoholizm i Narkomania”, tom 18, nr 4/2005.*

2. Zadania programu i wskaźniki realizacji zadań:

Obszar 1 - Promocja zdrowia, edukacja zdrowotna i kształcenie kadr

Na kwestię podnoszenia kompetencji zwraca uwagę Narodowy Program Zdrowia na lata 2021 – 2025 w celu operacyjnym 2. Profilaktyka uzależnień w części „Zintegrowane przeciw działanie uzależnieniom”. Znajduje się tam zadanie „Edukacja kadr (w tym szkolenia) uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień”.

Zadania	Wskaźniki realizacji zadania
Edukacja dorosłych w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu przez dzieci i młodzież. Adresaci zadania: Dorośli mieszkańcy gminy	- liczba zrealizowanych szkoleń - liczba uczestników szkoleń
Szkolenia dla służb zajmujących się profilaktyką i przeciwdziałaniem przemocy domowej (policja, pracownicy MGOPS, Zespół Interdyscyplinarny, GKRPA, kadra pedagogiczna). Adresaci zadania: Szkolenia dla służb	- liczba przeprowadzonych szkoleń - liczba uczestników szkoleń
Zorganizowanie szkolenia dla sprzedawców i właścicieli sklepów handlujących napojami alkoholowymi. Adresaci zadania: Osoby handlujące napojami alkoholowymi.	- liczba uczestników szkoleń
Zakup i rozpropagowywanie czasopism, ulotek, broszur i innych materiałów służących edukacji w zakresie problematyki związanej z alkoholem i narkotykami. Adresaci zadania: Mieszkańcy gminy.	- liczba zakupionych informacyjnych i edukacyjnych

Obszar 2. Profilaktyka uniwersalna, selektywna i wskazująca

Punktem wyjścia dla działań profilaktycznych zarówno w obszarze używania substancji psychoaktywnych jak i zagrożeń uzależnieniami behawioralnymi jest wiedza o czynnikach chroniących i o czynnikach ryzyka. Duża grupa takich czynników jest wspólna dla większości uzależnień behawioralnych (np. nałogowy hazard, siecioholizm, zakupoholizm, uzależnienie od gier wideo) oraz dla tradycyjnych zachowań ryzykownych (np. używanie substancji psychoaktywnych, przemoc, wykroczenia)

Na podstawie wielu badań za czynniki chroniące uznaje się:

- pozytywne relacje z istotnymi osobami z najbliższego otoczenia, w tym z rodzicami lub opiekunami oraz z rówieśnikami i innymi ważnymi osobami (np. posiadanie naturalnego mentora), kontrola rodzicielska, ale i zaangażowanie rodziców

w życie dziecka, ciepło, silne więzi rodzinne, jasne zasady i standardy zachowania, poczucie zaufania i wsparcia.

- cechy i własności indywidualne młodego człowieka (np. towarzyskie usposobienie i zrównoważony temperament), pozytywny obraz siebie (samoocena), kompetencje psychospołeczne;
- jakość szkolnictwa (np. pozytywny klimat szkoły, wysoka jakość nauczania),
- zasoby pozarodzinnego otoczenia społecznego i miejsca zamieszkania (wsparcie wspólnoty religijnej, zorganizowane zajęcia pozaszkolne, bezpieczne sąsiedztwo, dostęp do pomocy itd.).

Do wspólnych czynników ryzyka należą:

- brak wsparcia ze strony rodziców i konflikty w rodzinie
- silna potrzeba mocnych wrażeń, impulsywność i skłonność do ryzyka,
- niska samoocena,
- niepowodzenia w nauce szkolnej • słaba więź ze szkołą.
- deficyty w umiejętnościach radzenia sobie ze stresem lub trudnymi emocjami

Zadania	Wskaźniki realizacji zadania
Wdrażanie rekomendowanych programów profilaktycznych realizowanych w środowisku szkolnym. Adresaci zadania: uczniowie szkół	- liczba zrealizowanych programów profilaktycznych - liczba uczestników programów
Realizacja zajęć z zakresu profilaktyki zachowań ryzykownych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych z elementami zajęć sportowych. Adresaci zadania: uczniowie szkół	- liczba zrealizowanych działań profilaktycznych - liczba osób uczestniczących w działaniach profilaktycznych
Udzielanie pomocy psychologicznej dla rodzin zagrożonych problemami wynikającymi z nadużywania środków psychoaktywnych i przemocy w rodzinie. Adresaci zadania: rodziny zagrożone	- liczba wdrożonych działań, zorganizowanych zajęć i warsztatów
Dofinansowanie programu profilaktyczno-wychowawczego realizowanego w ramach zajęć opiekuńczo wychowawczych Adresaci zadania: uczestnicy zajęć	- liczba odbiorców wdrażanych działań

Organizowanie dla dzieci i młodzieży pochodzących ze środowisk zagrożonych problemami uzależnień i przemocą w rodzinie różnych form wypoczynku z programami socjoterapeutycznymi. Adresaci zadania: dzieci i młodzież	- liczba odbiorców wdrażanych działań
--	---------------------------------------

Obszar 3. Redukcja szkód, rehabilitacja zdrowotna, społeczna i zawodowa

Zadania	Wskaźniki realizacji zadania
Finansowanie działalności punktu konsultacyjnego	- liczba osób korzystających z poradnictwa w punkcie konsultacyjnym
Przygotowanie i upowszechnianie informacji nt. lokalnej oferty pomocy dla członków rodzin z problemem przemocy, w szczególności z problemem alkoholowym (np. poprzez strony internetowe) Adresaci zadania: mieszkańcy gminy	- liczba dostępnych informacji na stronie internetowej

Obszar 4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Zadanie	Wskaźniki Realizacji zadań
- finansowanie kosztów działania punktu konsultacyjnego Adresaci zadania: osoby uzależnione i współuzależnione	Liczba osób korzystających konsultacji

Obszar 5. Działalność komisji rozwiązywania problemów alkoholowych

Zadania	Wskaźniki realizacji zadania
Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu wobec osób uzależnionych od alkoholu, w tym kierowanie do biegłych orzekających w przedmiocie uzależnienia. Adresaci zadania: osoby z problemem uzależnienia	- liczba przyjętych wniosków, - liczba osób, które zostały skierowane na badanie przez biegłych, - liczba wniosków skierowanych do sądu
Realizowanie działań kontrolnych w stosunku do podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych Adresaci zadania: właściciele sklepów	- liczba przeprowadzonych kontroli
Opiniowanie wniosków przedsiębiorców ubiegających się o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. Adresaci zadania:	- liczba zaopiniowanych wniosków o wydanie zezwolenia na

<u>przedsiębiorcy ubiegający się o wydanie zezwolenia na sprzedaż i podawanie alkoholu</u>	sprzedaż napojów alkoholowych
Udział członków komisji w pracach zespołu interdyscyplinarnego i grupie roboczej ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Adresaci zadania: - liczba spotkań grupy roboczej	

Obszar 6. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 ust 1 i art. 15 ustawy (zakaz reklamy i sprzedaży alkoholu nieletnim) oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Zadanie to oznacza, że w przypadku złamania zakazów promocji i reklamy napojów alkoholowych oraz zakazu sprzedaży alkoholu niepełnoletnim lub nietrzeźwym, sprzedaży pod zastaw i na kredyt, gmina może podejmować interwencje oraz występować przed sądem jako oskarżyciel publiczny, czyli występować z aktem oskarżenia bezpośrednio do sądu z pominięciem prokuratora. Najpopularniejszą formą działań gmin w omawianym zakresie jest zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, o którym mowa w art. 43 lub art. 452 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

	Zadania	Wskaźniki
1.	- kontrole zasad i warunków wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych Adresaci zadania: przedsiębiorcy prowadzący sprzedaż napojów alkoholowych	Liczba zaplanowanych kontroli
2	- organizowanie szkoleń dla właścicieli, sprzedawców napojów alkoholowych Adresaci zadania: przedsiębiorcy prowadzący sprzedaż napojów alkoholowych	Liczba uczestników
3.	- podejmowanie interwencji spowodowanych zakłócaniem porządku publicznego przez osoby nietrzeźwe lub będące pod wpływem substancji psychoaktywnych lub będących sprawcami przemocy Adresaci zadania: mieszkańcy gminy Łobżenica	Liczba interwencji

Warto podkreślić, że zgodnie z kodeksem postępowania karnego, instytucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swoją działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, są obowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub policję oraz przedsięwziąć niezbędne czynności do czasu przybycia organu powołanego do ścigania przestępstw lub do czasu wydania przez ten organ stosownego zarządzenia, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa. Zawiadamianie

o podejrzeniu popełnienia przestępstwa uzyskane w związku z prowadzonymi czynnościami (przykładowo przeprowadzaną kontrolą zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych) stanowi zatem nie tylko uprawnienie burmistrza (wójta lub prezydenta miasta) jako organu kierującego bieżącymi sprawami gminy oraz reprezentującego ją na zewnątrz, lecz także jego prawny obowiązek.

IV. Zasoby Gminy niezbędne w realizacji zadań Programu

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łobżenicy,
- Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łobżenicy,
- Posterunek Policji w Łobżenicy,
- Zespół Interdyscyplinarny w Łobżenicy,
- Szkoły podstawowe i ponadpodstawowe z terenu gminy,
- Placówki wsparcia/światlice środowiskowe i inne z terenu gminy,
- Stowarzyszenia trzeźwościowe
- Inne organizacje,
- kościoły/parafie,
- inne

V. Koordynowanie zadań Programu.

Koordynatorem i osobą odpowiedzialną za realizację Programu odpowiedzialny jest Pełnomocnik Burmistrza do spraw Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

VI. Finansowanie zadań Programu.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025 realizowany będzie w ramach środków finansowych planowanych w budżecie Gminy Łobżenica na dany rok budżetowy w tym ze środków pozyskiwanych z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wydawanych na podstawie przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Zasady wynagradzania członków GKRPA opracowano na podstawie art.4, pkt.5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Członkom GKRPA przysługuje wynagrodzenie za udział w posiedzeniach Komisji, reprezentowanie Komisji w sądzie i za wykonywanie innych czynności związanych z realizacją

Gminnego Programu. Wysokość wynagrodzenia dla członka GKRPA ustalona jest w wysokości 10% minimalnego wynagrodzenia określanego corocznie przez Radę Ministrów.

VII. Monitoring i ewaluacja.

Monitorowanie sytuacji występujących zagrożeń w środowisku lokalnym jest podstawą do właściwego rozeznania skali problemu uzależnień w Gminie Łobzenica, a w konsekwencji do planowania działań profilaktycznych adekwatnie do potrzeb. Monitorowanie stanu tych problemów będzie odbywało się we współpracy z realizatorami programu. Wyżej wymieniony monitoring będzie przeprowadzony poprzez:

- a) zbieranie danych szacunkowych, statystycznych, ankietowych,
- b) analizę uzyskanych danych,
- c) wymianę informacji między instytucjami, organizacjami i wszelkimi podmiotami odpowiedzialnymi i realizującymi założenia Programu na terenie Gminy Łobzenica,
- d) prowadzenie działań mających na celu ocenę rodzaju i stopnia zagrożenia uzależnieniami, a także monitorujących skuteczność realizowanych programów profilaktycznych,
- e) gromadzenie i analiza danych na temat problemu alkoholowego w gminie oraz porównywanie ich z danymi krajowymi,
- f) opracowanie wniosków oraz priorytetów na dalsze lata.

Ewaluacja jest badaniem wartości programu. Polegać będzie na ocenie stopnia realizacji, wskazanych w Gminnym programie celów podjętych zadań i analizą przypisanych do każdego zadania wskaźników ich realizacji. Jest ona niezbędna w przygotowaniu raportu z wykonania w kolejnym roku gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i wskazania efektów jego realizacji. Raport przedkładać będzie Burmistrz Radzie Gminy w terminie do 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.

VIII. Materiały źródłowe.

1. Sierosławski J. *Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019 r.* ESPAD 2019. Warszawa 2020.
2. J. Moskalewicz, J. Sierosławski, K. Dąbrowska, *Dostępność fizyczna alkoholu a szkody zdrowotne*, „Alkoholizm i Narkomania”, tom 18, nr 4/2005.
3. *Budowa gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych*

z wykorzystaniem metody drzewa problemów – drzewa celów. Katarzyna Łukowska, Katarzyna Okulicz-Kozaryn, Fundacja ETOH, Warszawa 2016.

4. *Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2022 roku,* PARPA Warszawa 2021.

Uzasadnienie

Konieczność stworzenia nowego Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii nałożyła ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw. Ustawa ta określa zasadnicze zmiany w ustawach: o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii.

Z dniem 1 stycznia 2022 roku, w miejsce Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Krajowego Biura Przeciwdziałania Narkomanii zostało utworzone Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (KCPU), które prowadzić będzie działalność w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych. Zmiana ta była od wielu lat wyczekiwana przez samorządy gminne. KCPU zajmować się będzie kompleksowo przeciwdziałaniem problemowemu używaniu substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych.

Samorządy gminne są zobowiązane nie później niż do 31 marca 2022 roku przyjąć nowe, wspólne gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Ważnym elementem nowych gminnych programów stają się również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym art. 4¹ ust. 1 pkt 3 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, które otrzymało brzmienie „Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkolnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Przyjmowanie na czas czterech lat nowych gminnych programów profilaktycznych i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii było również wskazywane przez samorządy gminne.

Finansowanie nowych gminnych programów pozostaje ze środków z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, co sprawi, że placówki oświatowe będą częściej realizowały programy związane z narastającymi problemami uzależnień behawioralnych.

Do nowego programu dołączono dane liczbowe, zebrane od podmiotów realizujących zadania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, dotyczące całego 2021 roku, co nie było możliwe podczas konstrukcji programu na rok 2022 (program był konstruowany w roku 2021). Dane dotyczą lat 2019-2021 i pokazują dynamikę problemów. Wykazana tendencja wzrostowa poszczególnych problemów pozwala na bardziej precyzyjne zaplanowanie zadań. Daje to szansę na skuteczniejsze, nacelowane na zdefiniowany problem działania i w efekcie uzyskanie oczekiwanych efektów, rozwiązań.

Program profilaktyki określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień. Jest ona zgodna z kierunkami określonymi w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025. Wskazuje zadania na rzecz zintegrowanych przeciwdziałań uzależnieniom w tym: **uzależnieniom od tytoniu (nikotyny)**, od alkoholu od uzależnień behawioralnych i od narkotyków. Wszystkie te zagadnienia zawarte są w celu operacyjnym 2 Narodowego Programu Zdrowia: Profilaktyka uzależnień.

Obowiązek podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych wynika z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w art. 1.1; art. 2.4. Natomiast z art. 12 ust. 7 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wynika nakaz uwzględniania w gminnych programach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, usytuowania miejsc sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych oraz godzin sprzedaży nocnej napojów alkoholowych, w nowym Programie jest podkreślone.

Projekt Programu na lata 2022- 2025 został pozytywnie zaopiniowany przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W świetle powyższych argumentów podjęcie uchwały w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025 jest zasadne.